

Pirmskolas devums jūsu bērnam un pāriešana uz sākumskolu

Šīs brošūras mērķis ir informēt Īrijā dzīvojošās imigrantu ģimenes par pirmskolu un ieguvumiem bērniem un viņu vecākiem, izmantojot šos pakalpojumus. Šos pakalpojumus var nosaukt dažādi, piemēram, pirmskola, rotaļu grupa, bērnudārzs, Montesori un *naíonra*, un tie parasti ir domāti 3–4 gadus veciem bērniem. Brošūras otrajā daļā ir informācija par sākumskolas izglītības līmeni Īrijā, lai palīdzētu imigrantu ģimenēm veikt šo pāreju.

Agrīnā bērnība

Agrīnā bērnība ir ļoti svarīgs un aizraujošs bērnu dzīves posms, kad viņi apgūst daudz jaunu lietu par sevi, citiem un apkārtējo pasauli.

Vecāki, kas ir savu bērnu primārie aprūpētāji, palīdz saviem bērniem šajā jaunatklājumu un apguves ceļā.

Dažiem bērniem pirmskola var būt pirmā pieredze atrasties atsevišķi no saviem vecākiem un būt daļai no grupas organizētā/plānotā mācību vidē.

Pirmskolas pakalpojumi piedāvā pirmskolas vecuma bērniem paredzētu programmu, kuras nodarbības nav ilgākas par 3,5 stundām. Daudziem Īrijas pirmskolas pakalpojumu sniedzējiem ir programmas, kuras ir balstītas uz rotaļām vai „brīvajām” rotaļām, kā tās arī tiek sauktas.

Pētījumi ir parādījuši, ka rotaļas ir ļoti nepieciešamas visiem bērniem un ka bērni, kuriem netiek nodrošinātas pietiekamas iespējas izteikt sevi rotaļās, var neattīstīt visas prasmes, kuras viņiem ir nepieciešamas, lai sasniegtu savu pilnu potenciālu.

Pirmā daļa. Pirmskolas devums

Mūsdienās ir zināms, ka jūsu bērns var daudz iegūt, izmantojot kvalitatīvu pirmskolas pakalpojumu.

Šie ieguvumi var būt ļoti plaši, sākot no bērna sociālās, intelektuālās, emocionālās, valodas un fiziskās attīstības. Kvalitatīva pirmskola var piedāvāt bērniem iespēju attīstīties kādā no šīm jomām:

Sociālā attīstība

Bērni iemācās kontaktēties ar citiem bērniem un pieaugušajiem un izturēties ar cieņu pret citiem. Tāpat arī viņi:

- Jautri pavada laiku un iegūst jaunus draugus

- Pierod būt daļai no grupas, daloties, rūpējoties par citiem un atrisinot domstarpības

Intelektuālā attīstība

Bērni iemācās izmantot savu domāšanu, lai attīstītu idejas, atrisinātu problēmas un izteiktu sevi. Tāpat arī viņi:

- Izdara izvēles un mācās dabiskā veidā ar rotaļu palīdzību
- Attīsta savu iztēli un kreativitāti
- Attīsta pirmās matemātikas un pirmās lasīšanas prasmes
- Mācās par sevi un citiem, par līdzībām un atšķirībām

Emocionālā attīstība

Bērni apgūst jūtas un emocijas. Tāpat arī viņi:

- Pierod pavadīt laiku šķirti no savām ģimenēm
- Attīsta savu neatkarību un pašpalīdzības prasmes
- Piedzīvo rutīnu un gūst no tās drošības sajūtu

Valodas attīstība

Bērni iemācās sazināties komunicēt viens ar otru, izmantojot vārdus, frāzes un vēlāk, valodas prasmēm attīstoties, arī teikumus. Tāpat arī viņi:

- Apgūst klausīšanās, pirmās lasīšanas un rakstīšanas prasmes
- Iemācās komunikācijā izmantot neverbālo valodu
- Iemācās sevi izteikt vārdos
- Kā papildu valodu apgūst angļu valodu

Fiziskā attīstība

Bērniem augot un attīstoties, viņi iemācās izmantot savu ķermeni citos veidos. Tāpat arī viņi:

- Gūst lielāku kontroli pār savu ķermeni un kustībām
- Uzlabo savas fiziskās spējas, veselību un pašsajūtu

Mācību uzsākšana sākumskolā būs vieglāka gan vecākiem, gan viņu bērnam, kas apmeklējis pirmskolu.

Vecākiem, kuru bērni apmeklē pirmskolu, ir arī citi ieguvumi, piemēram:

- Satikt citus, izveidot kontaktus un sakarus vietējā sabiedrībā
- Saņemt atbalstu un informāciju par audzināšanu un citiem jautājumiem
- Iet uz darbu, mācīties un iegūt izglītību

Angļu valodas kā papildu valodas apguve pirmskolas ietvaros

Pastāv dažādi veidi kā bērni var apgūt papildu valodu, un tas var notikt vairākos posmos, bērnam apmeklējot pirmskolu. Šo posmu laikā bērns:

- Turpina izmantot dzimto valodu jaunas valodas ietvaros
- Izmanto neverbālo komunikāciju, piemēram, piekrītošus galvas mājienus, parādīšanu ar pirkstu, galvas papurināšanu, pieskārienus un acu kontaktu
- Ievēro klusuma periodu, kad vispār nerunā – bērni runā jaunajā valodā un nostiprina savu valodas izpratni
- Izmanto vārdu un frāžu atkārtošānu un ar valodu saistītas rotaļas
- Izmanto atsevišķus vārdus, frāzes un jautājumus, kuri ir saistīti ar ikdienas rutīnu
- Izmanto garākus teikumus ar saistītu nozīmi, bet vēl joprojām var gadīties gramatikas kļūdas

Pētījumi rāda, ka ir svarīgi, lai bērniem būtu iespēja turpināt attīstīt savu pirmo/dzimto valodu, jo tas palīdz otrās valodas apguvē.

(Supporting Identity, Diversity and Language in the Early Years, 2000, Siraj-Blatchford and P. Clarke)

Pirmskolas atrašana

Atbilstoši likumam, pirms pirmskolu atvēršanas tās ir jāreģistrē *Health Service Executive (HSE)*. Saskaņā ar bērnu aprūpes likumu, šiem pakalpojumiem ir jāatbilst normām, kuru atbilstību pārbauda *HSE Pre-school Inspection and Information Service*. Jūs varat saņemt *HSE* reģistrēto pirmskolu sarakstu no savas vietējās pilsētas/grāfistes *Childcare Committee* vai *Pre-school Inspection and Information Service*. Tajā būs iekļauta jūsu rajonā pieejamo pakalpojumu sniedzēju kontaktinformācija.

Maksu var aprēķināt ar dienas, nedēļas vai mēneša likmi, tas ir jāpārrunā ar pirmskolas darbinieku.

Bērna aprūpes maksas segšanai ir pieejams finansiāls atbalsts. Sazinieties ar savu vietējo pirmskolu vai vietējo pilsētas/grāfistes *Childcare Committee*, lai iegūtu informāciju par finansiālo atbalstu.

Drošība un kvalitāte

Spēkā esošie noteikumi, kuri ir jāievēro pirmskolas pakalpojumu sniedzējiem, palīdz garantēt bērniem kvalitatīvu un drošu vidi.

Pirmskolas pakalpojumu sniedzējus pārbauda *HSE Pre-school Inspection and Information Service* un, lai turpinātu savu darbību, tiem ir jāatbilst noteikumiem.

Síolta — agrīnās bērnības izglītības nacionālās kvalitātes struktūra un **Aistear** — agrīnās bērnības skolas programmas struktūra ir jaunas iniciatīvas, kuru mērķis ir nodrošināt to, lai visi bērni pieredzētu kvalitatīvus pirmskolas pakalpojumus.

Šīs iniciatīvas nosaka prioritāti vienlīdzības, identitātes un piederības svarīguma ievērošanai bērnu aprūpē un ir cieši saistītas ar ***Diversity and Equality Guidelines for Childcare Providers, 2006.***

Atbalsts pirmskolas bērniem

Ja jūsu bērnam ir invaliditāte, jums var būt pieejami atbalsta pakalpojumi, piemēram, palīgs īpašo vajadzību apmierināšanai, vai dažiem pakalpojumiem var būt papildu pielāgojumi atbilstoši jūsu bērna papildu vajadzībām, piemēram, multisensorā istaba.

Pirmsskolas kalendārs

Pirmskolas gads, atkarībā no pakalpojuma, ilgst 38 nedēļas no septembra līdz jūnijam un, atsevišķos gadījumos, pilnu 50 nedēļu gadu.

Pāreja uz sākumskolu

Mācību sākšana sākumskolā

Īrijā ar likumu noteiktais vecums mācību uzsākšanai sākumskolā ir seši gadi, tomēr daudzi vecāki izvēlas sūtīt savus bērnus uz skolu jau no četriem un pieciem gadu vecuma. Bērni apmeklē sākumskolu astoņus gadus.

Ja jūsu ģimene ir nesen ieradusies Īrijā, neatkarīgi no tā, vai jūs esat patvēruma meklētāji, bēgļi vai iebraukušie strādnieki, jūsu bērnam ir tādas pašas tiesības uz izglītību kā Īrijā dzimušiem bērniem.

Sākumskolas izglītība Īrijā ir bezmaksas, ja vien jūsu bērns neapmeklē privātskolu. Lai raksturotu šo izglītības veidu tiek izmantots arī termins „valsts skola”.

Pirmo klasi, kurā bērns iestāsies sākumskolā, sauc par *junior infants* (jaunākajiem bērniem), kurai seko:

- Vecākie bērni
- Pirmā klase
- Otrā klase
- Trešā klase
- Ceturtā klase
- Piektā klase
- Sestā klase

Bērnu nodarbības parasti ilgst aptuveni 4-4,5 stundas no plkst. 9:00 līdz plkst. 14:00.

Ir svarīgi sazināties jau savlaicīgi pirms mācību sākuma sazināties ar savu izvēlēto skolu, lai saņemtu veidlapu bērna reģistrācijai.

Sākuma izglītības veidi

Īrijā ir pieejami dažādi sākumskolas izglītības veidi, tomēr šo skolu pieejamība ir atkarīga no atrašanās vietas. Gandrīz visu sākumskolas izglītību finansē valsts un skolas vada baznīcu pārvaldes, piemēram, Romas katoļu baznīca un Īrijas baznīca, kurām tās pieder, kā arī pastāv daudzkonfesiju skolas (*piemēram*, Educate Together Schools) un Īru valodas skolas (*Gael Scoileanna*). Šobrīd (2010) Dublinā ir divas Īrijas musulmaņu skolas. Dažos reģionos ir arī atsevišķas skolas bērniem ar invaliditāti, kuras sauc par „Speciālajām skolām”.

Skolas, kuras pārvalda reliģiskie ordeni parasti ir atvērtas arī citu ticību (reliģiju) bērniem. Tomēr atsevišķās vietās priekšroka tiek dota bērniem, kuru reliģija ir tāda pati kā ordenim, kas pārvalda skolu.

Daudzas skolas piedāvā informatīvas nodarbības vai atvērtās dienas vecākiem, lai viņi varētu vairāk uzzināt par skolu un tās piedāvājumu viņu bērnam.

Dažās skolās jūsu bērnam būs jānēsā skolas forma, bet šāda prasība netiek izvirzīta visās skolās.

Sākumskolas vai speciālās skolas atrašana

Izglītības un iemaņu ministrijai ir mājaslapa, kurā ir ietverts visas valsts sākumskolu saraksts. Skatiet vietnē www.education.ie/home vai zvaniet pa tālruni 01 8896400.

Atbalsts sākumskolas bērniem

Nepieciešamības gadījumā prasiet savā skolā informāciju par pieejamajiem pabalstiem skolas grāmatu un skolas formu iegādei.

Jūsu bērniem, apmeklējot skolu, būs jāpilda mājasdarbi, un dažām skolām var būt Mājasdarbu vai Pēc-skolas klubi. Aprunājieties ar skolotājiem, ja vēlaties uzzināt, kā vislabāk atbalstīt savu bērnu mājasdarbu pildīšanā un kādi atbalsta pakalpojumi ir pieejami jūsu vietējā rajonā.

Mācību atbalsta/resursu skolotāja sniegtie pakalpojumi parasti ir pieejami visās sākumskolās. Dažiem bērniem var rasties grūtības ar mācību programmu, un viņiem var būt nepieciešamas mācības papildstundas. Papildu apmācību nodrošina mācību atbalsta skolotājs.

Īpašo vajadzību nodrošinātājs var palīdzēt aprūpēt skolēnus ar invaliditāti. Viņi var būt pieejami jūsu bērnam uz puslodzi vai pilnu darba dienu.

Lai saņemtu informāciju par īpašo vajadzību nodrošinātāju, sazinieties ar savu vietējo speciālās izglītības vajadzību nodrošinātāju.

Speciālās izglītības vajadzību nodrošinātāju saraksts ir pieejams *Speciālās izglītības Nacionālās padomes* tīkla lapā www.ncse.ie .

Skolas kalendārs

Skolas gads vienmēr sākas septembrī un beidzas jūnijā. Skolas būs slēgtas Ziemassvētku, Lieldienu, semestra vidus brīvlaikos, valsts brīvdienās un skolotāju mācību dienās. Dažas skolas ēkas tiek izmantotas arī vietējām vēlēšanām, tādēļ tās tiks slēgtas to norises laikā.

Noderīgi kontakti

- **Bērnu Tiesību alianse**, 4 Upper Mount Street, Dublin 2. Tālr.: (01) 6629400, E-pasts: info@childrensrights.ie Tīmekļa lapa: www.childrensrights.ie
- **Izglītības un Prasmju departaments**, Head Office, Marlborough Street, Dublin 1. Tālr.: (01) 8896400, Tīmekļa lapa: www.education.ie/home
- **EDENN**, (Agrīnās bērnības nacionālais vienlīdzības un daudzveidības tīkls) – Kontaktpersona: Colette Murray 0872976823
- **Izglītojamies Kopīgi**, Īrijas Republikas Izglītojamies Kopīgi skolu un asociāciju pārstāvniecības organizācija. H8a Centrepont, Oak Drive, Dublin 12. Tālr.: (01) 429 2500, E-pasts: info@educatetogether.ie Tīmekļa lapa: www.educatetogether.ie
- **Vienlīdzības Pārvalde**, 2 Clonmel Street, Dublin 2. Tālr: Lo Call 1890 245 545/ 01 4173333, E-pasts: info@equality.ie Tīmekļa lapa: www.equality.ie
- **Forbairt Naíonraí Teoranta**, 7 Cearnróg Mhuirfean, Baile Átha Cliath 2. Tālr.: (01) 6398442, E-pasts: forbairtnaionrai@eircom.net
- **Gaelscoileanna Teo**, Halla Naomh Pádraig, Institiúid Oideachais, Marino Ascaill Uí Ghríofa, Baile Átha Cliath 9. Tālr.: (01) 8535195, E-pasts: oifig@gaelscoileanna.ie Tīmekļa lapa: www.gaelscoileanna.ie
- **Health Service Executive (HSE) National Information Line** 1850 241850
- **Īru Steiner Bērnudārzu asociācija**, Cappaduff, Mountshannon, Co.Clare. Tālr.: (061) 927944, E-pasts: info@steinerireland.org Tīmekļa lapa: www.steiner.org
- **Nacionālā Speciālās Izglītības pārvalde**, Mill Street, Meath. Tālr.: (046) 948 6400, Fakss: (046) 948 6404, E-pasts: info@ncse.ie Tīmekļa lapa: www.ncse.ie
- **Nacionālā Invalitātes pārvalde**, 25 Clyde Road, Dublin 4. Tālr.: (01) 6080400, E-pasts: nda@nda.ie
- **Bērnu un Jaunatnes Lietu ministra birojs**, Hawkins House, Dublin 2. Tālr.: (01) 6354000 Tīmekļa lapa: www.omc.gov.ie
- **Īrijas Sv. Nikolasa Montessori biedrība**, Kingston House, 64 Patrick Street, Dun Laoghaire, Co Dublin. Tālr.: (01) 2805705, E-pasts: info@montessoriireland.ie Tīmekļa lapa: www.montessoriireland.ie/

Lai saņemtu pilnu visu **Grāfistes/Pilsētas bērnu aprūpes komiteju** sarakstu, apmeklējiet vietni www.omc.gov.ie vai zvaniet pa tālruni 01 6354000.

Šo brošūru ir izstrādājusi Klēras grāfistes Bērnu aprūpes komiteja.

Šīs brošūras dizainu un izdošanu finansē FÁS.

Foras Áiseanna Saothair
Training & Employment Authority

Transforming Ireland

**Finansē Irijas valdība saskaņā ar
Nacionālo attīstības plānu 2007-2013**

